

AB “Lietuvos centrinio vertybinių popierių depozitoriumas” valdyba

SPRENDIMAS

2006 m. gruodžio 7 d.

DĖL VERTYBINIŲ POPIERIŲ PERVEDIMŲ TAISYKLIŲ

AB “Lietuvos centrinis vertybinių popierių depozitoriumas” valdyba, vadovaujantis LR vertybinių popierių rinkos įstatymo 49 str. 1 d. 1 p.:

1. Tvirtina Vertybinių popierių pervedimų taisykles (pridedama).
2. Nustato, kad šios taisyklės įsigalioja nuo 2007 m. sausio 22 d.
3. Nustato, kad įsigaliojus Vertybinių popierių pervedimų taisyklėms, netenka galios Atsiskaitymų už vertybinių popierių antrinės apyvartos sandorius, sudarytus už vertybinių popierių biržos ribų, instrukcija (patvirtinta valdybos 2005 m. balandžio 19 d. posėdžio protokolu Nr. 10) ir Vertybinių popierių nemokestinių pervedimų instrukcija (patvirtinta valdybos 2004 m. sausio mėn. 9 d. posėdžio protokolu Nr.1)

Valdybos pirmininkas

Artūras Keleras

PATVIRTINTA

AB „Lietuvos centrinio vertybinių popierių depozitoriumas“ valdybos
2006 m. gruodžio mėn. 7 d.
posėdžio protokolu Nr. 5.

VERTYBINIŲ POPIERIŲ PERVEDIMŲ TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šios taisyklės reglamentuoja vertybinių popierių pervedimų tvarką AB „Lietuvos centrinis vertybinių popierių depozitoriumas“ (toliau – Centrinis depozitoriumas) vertybinių popierių atsiskaitymų sistemoje (toliau – Sistema) ir su tuo susijusias atsiskaitymų bei apskaitos procedūras. Šios taisyklės nereglamentuoja vertybinių popierių pervedimų, kiek tai yra susiję su atsiskaitymais už reguliuojamoje rinkoje sudarytus vertybinių popierių sandorius.

2. Šiose Taisyklėse sąvokos vartojamos ta pačia prasme kaip tai nustatyta Sistemos taisyklėse.

II. NURODYMŲ RŪŠYS

3. Visi šiose taisyklėse numatyti nurodymai dėl pervedimų (toliau - Nurodymai) sudaromi ir pateikiami Sistemai per Lietuvos banko Pranešimų apsikeitimo sistemą elektronine forma, kuri pagrįsta ISO 15022 ir ISO 20022 standartais, išskyrus atvejus, kai šiose taisyklėse ar kituose teisės aktuose bei sutartyse tarp Sistemos ir jos dalyvių yra numatyta kitaip.

4. Sistemos dalyvis gali pateikti tokius Nurodymus:

4.1. „**Vertybinių popierių pateikimas be apmokėjimo**“¹ – tai Sistemos dalyvio Nurodymas pervesti vertybinius popierius į kitą bendrąją vertybinių popierių sąskaitą.

4.2. „**Vertybinių popierių gavimas be apmokėjimo**“² – tai Sistemos dalyvio Nurodymas priimti vertybinius popierius iš kitos bendrosios vertybinių popierių sąskaitos.

4.3. „**Vertybinių popierių pateikimas su apmokėjimu**“³ - tai Sistemos dalyvio Nurodymas pervesti vertybinius popierius į kitą bendrąją vertybinių popierių sąskaitą ir tuo pat metu į nurodytą atsiskaitymų sąskaitą priimti lėšas iš kito Sistemos dalyvio sąskaitos;

4.4. „**Vertybinių popierių gavimas su apmokėjimu**“⁴ - tai Sistemos dalyvio Nurodymas priimti vertybinius popierius iš kitos bendrosios vertybinių popierių sąskaitos ir tuo pat metu pervesti kitam Sistemos dalyviui lėšas į nurodytą atsiskaitymų sąskaitą.

5. Vienu Nurodymu gali būti pervedami tik vienam asmeniui nuosavybės teise priklausantys ar kitaip valdomi vertybiniai popieriai.

6. Nurodymų pagrindu suformuoti atsiskaitymų judėjimai vykdomi Sistemos tvarkaraštyje nurodytu laiku. Sistemos dalyvis, pateikdamas Nurodymą, gali pasirinkti šio Nurodymo pagrindu suformuoto atsiskaitymų judėjimo vykdymo datą ir laiką.

¹ FREEDE - pagal dokumentą „Sistemos VPAS finansiniai pranešimai ir dokumentai“.

² FREERE - pagal dokumentą „Sistemos VPAS finansiniai pranešimai ir dokumentai“.

³ DVPDE - pagal dokumentą „Sistemos VPAS finansiniai pranešimai ir dokumentai“.

⁴ DVPRE - pagal dokumentą „Sistemos VPAS finansiniai pranešimai ir dokumentai“.

7. Sistema kiekvieną atsiskaitymų judėjimą suformuoja:

7.1. Nurodymo „Vertybinių popierių pateikimas be apmokėjimo“ arba „Vertybinių popierių gavimas be apmokėjimo“ pagrindu, kai vertybiniai popieriai pervedami tarp to paties Sistemos dalyvio bendrųjų sąskaitų;

7.2. dviejų tarpusavyje tiesiogiai susijusių Nurodymų - „Vertybinių popierių pateikimas be apmokėjimo“ ir „Vertybinių popierių gavimas be apmokėjimo“ arba „Vertybinių popierių pateikimas su apmokėjimu“ ir „Vertybinių popierių gavimas su apmokėjimu“, pagrindu.

III. NURODYMŲ PATEIKIMO IR VYKDYMO TVARKA

8. Nurodymas Sistemai gali būti pateiktas Sistemos dalyvio pasirinktu laiku, tačiau ne anksčiau ir ne vėliau kaip Nurodymų pateikimo ribinis laikas⁵.

9. Sistemos dalyvis, pateikdamas Nurodymą „Vertybinių popierių pateikimas be apmokėjimo“, jame turi nurodyti asmenį, iš kurio sąskaitos Sistemos dalyvis turės nurašyti vertybinius popierius.

10. Sistemos dalyvis, pateikdamas Nurodymą „Vertybinių popierių gavimas be apmokėjimo“, jame turi nurodyti asmenį, į kurio sąskaitą Sistemos dalyvis turės įrašyti vertybinius popierius.

11. Sistemos dalyvis, pateikdamas Nurodymą „Vertybinių popierių pateikimas su apmokėjimu“ jame turi nurodyti asmenį, iš kurio sąskaitos Sistemos dalyvis turės nurašyti vertybinius popierius ir į kurio lėšų sąskaitą turės įskaityti lėšas.

12. Sistemos dalyvis, pateikdamas Nurodymą „Vertybinių popierių gavimas su apmokėjimu“, jame turi nurodyti asmenį, į kurio sąskaitą Sistemos dalyvis turės įrašyti vertybinius popierius ir iš kurio lėšų sąskaitos turės nurašyti lėšas.

13. Sistemos dalyvis Nurodyme privalo pateikti teisės aktuose nustatytą informaciją apie atsiskaitymuose dalyvaujančius klientus. Jei pervedami vertybiniai popieriai, kurių sąskaita atidaryta įkaito ar finansinio užstato (be nuosavybės teisės perdavimo) turėtojo vardu, turi būti nurodomi ir reikiami duomenys apie vertybinių popierių savininką.

14. Kai Sistemai pateiktame Nurodyme „Vertybinių popierių pateikimas su apmokėjimu“ vertybinius popierius pateikiantis ir lėšas gaunantis Sistemos dalyviai yra skirtingi, tai tokio Nurodymų pagrindu suformuotas atsiskaitymų judėjimas turi būti patvirtintas lėšų gavėjo specialiu dokumentu „Atsiskaitymų judėjimo patvirtinimas“⁶.

15. Kai Sistemai pateiktame Nurodyme „Vertybinių popierių gavimas su apmokėjimu“ vertybinius popierius gaunantis ir lėšas pateikiantis Sistemos dalyviai yra skirtingi, tai tokio Nurodymų pagrindu suformuotas atsiskaitymų judėjimas turi būti patvirtintas lėšų pateikėjo specialiu dokumentu „Atsiskaitymų judėjimo patvirtinimas“.

16. Sistemos dalyvis Sistemai pateikto Nurodymo keisti negali. Nurodymą Sistemos dalyvis gali tik atšaukti pateikdamas pranešimą „Nurodymo atšaukimas arba atsiskaitymų judėjimo sąlygų keitimas“⁷.

17. Nurodymo atšaukti nebegalima, Sistemai pradėjus vykdyti šio Nurodymo pagrindu suformuotą atsiskaitymų judėjimą.

⁵ Pagal Sistemos tvarkaraštį.

⁶ **TRANCON** - pagal dokumentą „Sistemos VPAS finansiniai pranešimai ir dokumentai“.

⁷ **SETCHG** - pagal dokumentą „Sistemos VPAS finansiniai pranešimai ir dokumentai“.

18. Sistema, nustačiusi, kad Sistemos dalyvio pateiktas Nurodymas negali būti vykdomas ir atmetusi Nurodymą, pateikia Sistemos dalyviui pranešimą „Atsiskaitymo būklės ir apdorojimo pranešimas“⁸, kuriame yra nurodomos Nurodymo atmetimo priežastys.

19. Sistema, nustačiusi, kad Sistemos dalyvio pateiktas Nurodymas gali būti vykdomas, nepertraukiamai vykdo tarpusavyje tiesiogiai susijusių Nurodymų paiešką ir juos gretina (išskyrus atvejį, numatytą 22 punkte). Neradusi gretinimui tinkamo Nurodymo, Sistema gauto Nurodymo pagrindu nedelsiant suformuoja ir siunčia kitai šaliai – Sistemos dalyviui pranešimą „Atsiskaitymo priminimas“⁹, o Sistemos dalyviui, pateikusiam Nurodymą, - pranešimą „Atsiskaitymo būklės ir apdorojimo pranešimas“.

20. Sistemos dalyvis, gavęs pranešimą „Atsiskaitymo priminimas“, jo pagrindu gali suformuoti atitinkamą priešpriešinį Nurodymą ir nedelsiant perduoti jį Sistemai. Jame turi būti įvestas kitos šalies Nurodymo, kurio pagrindu yra formuojamas minėtas Nurodymas, identifikavimo numeris.

21. Sistema, gavusi priešpriešinį kito Sistemos dalyvio Nurodymą ir sugretinusi Nurodymus, suformuoja atsiskaitymų judėjimą, kuris yra vykdomas nedelsiant arba yra vykdomas Nurodymuose nurodytą atsiskaitymų dieną (ir konkrečiu laiku, jeigu toks buvo numatytas pateiktame Nurodyme). Sistemos dalyviams, pateikusiems Nurodymus, Sistema pateikia pranešimą „Atsiskaitymo būklės ir apdorojimo pranešimas“, kuriuo informuoja apie Nurodymų sugretinimą.

22. Sistemos dalyviui pateikus Nurodymą „Vertybinių popierių pateikimas be apmokėjimo“ arba „Vertybinių popierių gavimas be apmokėjimo“, kai vertybiniai popieriai pervedami tarp to paties Sistemos dalyvio bendrųjų sąskaitų, Sistema, nustačiusi, kad toks Nurodymas gali būti vykdomas, jo pagrindu suformuoja atsiskaitymų judėjimą, kuris bus vykdomas nedelsiant arba nurodytą atsiskaitymų dieną (ir konkrečiu laiku, jeigu toks buvo numatytas pateiktame Nurodyme). Sistemos dalyviui Sistema pateikia pranešimą „Atsiskaitymo būklės ir apdorojimo pranešimas“. Tuo atveju, kai Nurodymas įvykdomas nedelsiant, Sistemos dalyviui pateikiamas „Nurodymų patvirtinimo pranešimas“¹⁰.

23. Kai vertybiniai popieriai yra pervedami iš specialiųjų asmeninių vertybinių popierių sąskaitų, šiuos vertybinius popierius pervedantis Sistemos dalyvis, privalo juos gaunančiam Sistemos dalyviui pateikti visų dokumentų, pagal kuriuos nustatyti disponavimo apribojimai, nuorašus. Sistemos dalyvis, gaunantis tokius vertybinius popierius, atlikti veiksmus, numatytus šių taisyklių 20 punkte, gali tik gavęs minėtų dokumentų nuorašus.

24. Sistema, negavusi atitinkamo priešpriešinio Nurodymo iki pirminiame Nurodyme nustatytos atsiskaitymų datos (ir konkretaus laiko, jeigu toks buvo numatytas pateiktame Nurodyme) Nurodymo nevykdo ir pašalina jį iš Sistemos.

IV. ATSISKAITYMŲ EIGA

25. Dalinis atsiskaitymas pagal suformuotą atsiskaitymų judėjimą negalimas. Šis atsiskaitymų judėjimas įtraukiamas į bendrą realaus laiko atskirųjų atsiskaitymų vykdymo eilę kartu su atsiskaitymų už reguliuojamos rinkos sandorius judėjimais.

26. Sistemos dalyvis dokumentu „Nurodymo atšaukimas arba atsiskaitymų judėjimo sąlygų keitimas“ gali pakeisti tiksliai atsiskaitymų judėjimo, kuriuo vykdomi atpirkimo sandorio antros dalies atsiskaitymai, sąlygas. Toks dokumentas turi būti pateiktas iki atpirkimo sandorio antros dalies atsiskaitymų judėjimo vykdymo pradžios.

⁸ SETADV - pagal dokumentą „Sistemos VPAS finansiniai pranešimai ir dokumentai“.

⁹ SETALG - pagal dokumentą „Sistemos VPAS finansiniai pranešimai ir dokumentai“.

¹⁰ CONFIRM - pagal dokumentą „Sistemos VPAS finansiniai pranešimai ir dokumentai“.

27. Sistema, pradėdama vykdyti Nurodymų pagrindu suformuotą atsiskaitymų judėjimą, patikrina, ar Sistemos dalyvio - vertybinių popierių pateikėjo bendrojoje vertybinių popierių sąskaitoje yra pakankamai vertybinių popierių, ir nemokestinio pervedimo atveju perveda vertybinius popierius į nurodytą bendrąją sąskaitą bei Sistemos dalyviams pateikia „Nurodymų patvirtinimo pranešimus“, o mokestinio pervedimo atveju - blokuoja reikalingą atsiskaitymams vertybinių popierių kiekį Sistemos dalyvio – vertybinių popierių pateikėjo bendrojoje vertybinių popierių sąskaitoje ir pateikia į Lietuvos banko mokėjimo sistemą LITAS (toliau - Kliringo bankas) trečios šalies mokėjimo pavedimą, kuriame nurodo, kiek lėšų reikia pervesti iš Sistemos dalyvio – lėšų pateikėjo atsiskaitymų sąskaitos į Sistemos dalyvio – lėšų gavėjo atsiskaitymų sąskaitą.

28. Sistemos pateiktas trečios šalies mokėjimo pavedimas įvykdomas Kliringo banke nedelsiant, jei Sistemos dalyvio atsiskaitymų sąskaitoje yra pakankamai lėšų.

29. Sistema, mokestinio pervedimo atveju gavusi pranešimą apie lėšų pervedimą, nedelsiant perveda vertybinius popierius tarp atsiskaitymų judėjime nurodytų vertybinių popierių sąskaitų ir Sistemos dalyviams pateikia „Nurodymų patvirtinimo pranešimus“.

30. Mokestinio pervedimo atveju, kai atsiskaitymų judėjime nurodytas lėšų mokėtojas ir gavėjas yra tas pats Sistemos dalyvis, Sistema pateikia Sistemos dalyviui dokumentą „Trečios šalies tvarkomasis nurodymas“¹¹, kuriame nurodo, kiek reikia pervesti lėšų tarp Sistemos dalyvio atstovaujama klientų IBAN sąskaitų. Sistema atsiskaitymų judėjimą vykdo nelaukdama patvirtinimo iš Sistemos dalyvio.

31. Sistema Dalyvių saugaus informavimo srityje realiu laiku pateikia visų atsiskaitymų judėjimų sąrašą pagal jų būklę.

32. Sistema apskaitos dienos pabaigoje¹² Sistemos dalyviams pateikia pranešimus:

32.1. „Ataskaita apie laukiančias apdorojimo operacijas“¹³;

32.2. „Išrašas iš vertybinių popierių sąskaitos“¹⁴ - tiems Sistemos dalyviams, kurių bendrosiose sąskaitose tą dieną vyko judėjimai (buvo pervedami vertybiniai popieriai).

V. PROCEDŪROS, ATLIEKAMOS ESANT VERTYBINIŲ POPIERIŲ IR/AR LĖŠŲ TRŪKUMUI

Vertybinių popierių trūkumas

33. Jei Sistema, tikrindama Sistemos dalyvio bendrąją vertybinių popierių sąskaitą, nustato vertybinių popierių trūkumą (nemokestinio pervedimo atveju negali pervesti vertybinių popierių tarp bendrųjų sąskaitų, o mokestinio pervedimo atveju - užblokuoti pakankamo atsiskaitymui vertybinių popierių kiekio bendrojoje sąskaitoje), Sistema nedelsiant pateikia atsiskaitymų judėjime nurodytiems Sistemos dalyviams „Atsiskaitymo būklės ir apdorojimo pranešimą“, kuriuo informuoja apie vertybinių popierių trūkumą bendrojoje vertybinių popierių sąskaitoje.

34. Sistema iki apskaitos dienos pabaigos¹⁵ pakartotinai bando įvykdyti dėl vertybinių popierių trūkumo laikinai atidėtą atsiskaitymų judėjimą, bet pakartotinai apie vertybinių popierių trūkumą Sistemos dalyviams nepraneša.

35. Sistema, nustačiusi, kad vertybinių popierių trūkumas pašalintas, toliau vykdo veiksmus, nurodytus šių Taisyklių 27- 32 punktuose.

¹¹ **TTPARTS** - pagal dokumentą „Sistemos VPAS finansiniai pranešimai ir dokumentai“.

¹² Pagal Sistemos tvarkaraštį.

¹³ **STPEND** - pagal dokumentą „Sistemos VPAS finansiniai pranešimai ir dokumentai“.

¹⁴ **STTRAN** - pagal dokumentą „Sistemos VPAS finansiniai pranešimai ir dokumentai“.

¹⁵ Pagal Sistemos tvarkaraštį.

36. Jei iki apskaitos dienos pabaigos¹⁶ vertybinių popierių trūkumas nepašalinamas, Sistema pašalina šį atsiskaitymų judėjimą iš Sistemos bei pateikia atsiskaitymų judėjime nurodytiems Sistemos dalyviams pranešimą „Ataskaita apie laukiančias apdorojimo operacijas“, kuriuo informuoja apie atsiskaitymų judėjimo pašalinimą dėl vertybinių popierių trūkumo.

Lėšų trūkumas

37. Nepavykus Kliringo banke įvykdyti Sistemos pateikto trečios šalies mokėjimo pavedimo dėl lėšų trūkumo Sistemos dalyvio - lėšų pateikėjo atsiskaitymų sąskaitoje, jis perkeliamas į pavedimų vykdymo eilę ir pakartotinai vykdomas iki Kliringo banko dienos pabaigos¹⁷.

38. Jei iki Kliringo banko dienos pabaigos lėšų trūkumas nepašalinamas, Kliringo banko dienos pabaigoje Sistema ir Sistemos dalyviai gauna iš Kliringo banko pranešimus apie neįvykdyto dėl lėšų trūkumo trečios šalies mokėjimų pavedimo pašalinimą iš pavedimų eilės.

39. Sistema, gavusi pranešimą apie neįvykdyto dėl lėšų trūkumo trečios šalies mokėjimų pavedimo pašalinimą iš pavedimų eilės, pašalina atitinkamą atsiskaitymų judėjimą iš Sistemos bei pateikia atsiskaitymų judėjime nurodytiems Sistemos dalyviams pranešimą „Ataskaita apie laukiančias apdorojimo operacijas“, kuriuo informuoja apie atsiskaitymų judėjimo pašalinimą dėl lėšų trūkumo.

VI. VERTYBINIŲ POPIERIŲ PERVEDIMO Į/IS SISTEMOS DALYVIO - UŽSIENIO VERTYBINIŲ POPIERIŲ DEPOZITORIUMO SĄSKAITŲ YPATUMAI

40. Sistemos dalyvis, norėdamas pervesti užsienio vertybinius popierius į Sistemos dalyvio - užsienio vertybinių popierių depozitoriumo (toliau tekste – Užsienio depozitoriumo) vertybinių popierių sąskaitą ar pervesti užsienio vertybinius popierius iš Užsienio depozitoriumo sąskaitos į savo sąskaitą, Sistemai pateikia vieną iš šiose Taisyklėse numatytų Nurodymų. Toks Nurodymas ir jo pagrindu suformuotas atsiskaitymų judėjimas vykdomi Centrinio depozitoriumo ir Užsienio depozitoriumo susitarime numatytomis sąlygomis ir tvarka.

41. Užsienio depozitoriumas Sistemai gali pateikti ir kitus, šiose Taisyklėse nenumatytus Nurodymus, jei dėl tokių Nurodymų pateikimo ir vykdymo yra susitaręs su Centrinio depozitoriumu.

42. Vertybinių popierių pervedimą tarp Sistemos dalyvio ir Užsienio depozitoriumo sąskaitų gali inicijuoti vertybinius popierius pateikiantis arba gaunantis Sistemos dalyvis, pateikdamas Sistemai atitinkamą Nurodymą¹⁸, arba Užsienio depozitoriumas, pateikdamas Sistemai Taisyklių 41 punkte numatytą dokumentą.

43. Nemokestiniame nurodyme pervesti vertybinius popierius į/iš Užsienio depozitoriumo turi būti nurodytas asmuo, iš kurio sąskaitos turės būti nurašyti/įskaityti vertybiniai popieriai.

44. Mokestiniame nurodyme pervesti vertybinius popierius į/iš Užsienio depozitoriumo turi būti nurodytas asmuo, iš kurio sąskaitos turės būti nurašyti/įskaityti vertybiniai popieriai, ir į kurio lėšų sąskaitą turės būti įskaitytos ar iš kurio lėšų sąskaitos turės būti nurašytos lėšos.

¹⁶ Pagal Sistemos tvarkaraštį.

¹⁷ Pagal Sistemos tvarkaraštį.

¹⁸ Vertybinių popierių pervedimą tarp Lietuvos ir Estijos Centrinų depozitoriumų gali inicijuoti tikrai vertybinius popierius pateikiantis Centrinio depozitoriumo dalyvis.